

Przedmiotowy system oceniania z Wiedzy o społeczeństwie w Zespole Szkół im. Gen. Józefa Kustronia

Kryteria ocen i sposoby klasyfikowania z wiedzy o społeczeństwie

1. Uczeń oceniany jest na lekcjach wiedzy o społeczeństwie systematycznie w ciągu całego okresu nauczania za pomocą różnorodnych narzędzi pomiaru dydaktycznego.

Przedmiotem oceny ucznia są:

- suma posiadanych wiadomości i umiejętności oraz gotowość do ich zaprezentowania,
- różne przejawy aktywności intelektualnej w tym rozumienie tekstów i instrukcji, uczestnictwo w dyskusjach, praca indywidualna i w zespole, sprawne wykonywanie ćwiczeń praktycznych i innych powierzonych zadań,
- umiejętność gromadzenia informacji z różnych źródeł, w tym z Internetu,
- umiejętności komunikacyjne (w mowie i piśmie), w tym wykorzystanie nowych technologii informacyjnych,
- wypowiedzi ustne na określony temat,
- prace pisemne testy nauczycielskie lub standaryzowane, sprawdziany pisemne – krótkie lub długie formy, referaty,
- prace domowe (pisemne i ustne, strony WWW, prezentacje multimedialne, foldery, plakaty, plansze, ankiety itp.),
- systematyczne prowadzenie zeszytu,
- aktywny udział w zajęciach, w tym również pozalekcyjnych (konkursy, sesje popularnonaukowe, debaty, projekty itp.),

2. Na ocenę śródroczną i roczną w szkole średniej składają się minimum dwie oceny ustne i minimum jeden sprawdzian pisemny, w przypadku małej liczby godzin (klasy maturalne) uczeń może otrzymać jedną ocenę z odpowiedzi ustnej, jedną z kartkówki oraz jedną ze sprawdzianu pisemnego.

3. Uczeń jest zobowiązany do noszenia podręcznika (może być jeden na ławkę), zeszytu i ewentualnie zeszytu ćwiczeń. Brak wyżej wymienionych oznacza nieprzygotowanie do zajęć.
4. Sprawdziany pisemne obejmują kończący się dział i są zapowiadane co najmniej tydzień wcześniej. Nauczyciel zawsze podaje uczniom formę, zakres materiału i kryteria oceniania sprawdzianów. Prace są ocenione i omówione w ciągu dwóch tygodni od przeprowadzenia sprawdzianu. Sprawdziany są punktowane. Punkty są przeliczane na oceny według poniższego schematu:
 - 0 – 30% - ocena niedostateczna
 - 31- 50% - ocena dopuszczająca
 - 51-75% - ocena dostateczna
 - 76-90% - ocena dobra
 - 91-100% - ocena bardzo dobra
5. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania na zasadach ujętych w Statucie Szkoły i w formie uzgodnionej z nauczycielem. Nieprzygotowanie obejmuje: zwolnienie z odpowiedzi, pisanie kartkówki, brak zadania domowego, brak zeszytu i podręcznika. Nieprzygotowanie nie można zgłaszać w dniu zapowiedzianej pracy pisemnej czy kartkówki, a także w ostatnim tygodniu przed terminem wystawiania ocen.
6. W przypadku nieobecności ucznia na zapowiedzianym sprawdzianie pisemnym lub uzyskaniu z tego sprawdzianu oceny niedostatecznej uczeń powinien zaliczyć partię materiału objętą zakresem sprawdzianu lub poprawić ocenę niedostateczną w formie uzgodnionej z nauczycielem w terminie do dwóch tygodni od daty oddania sprawdzonej pracy. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na zapowiedzianym sprawdzianie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Nie zgłoszenie się na poprawę bez usprawiedliwienia jest równoznaczne z uzyskaniem oceny niedostatecznej lub traktowane będzie jako rezygnacja z prawa do poprawy. W przypadku stwierdzenia niesamodzielności pracy podczas sprawdzianu pisemnego nauczyciel odbiera prace uczniowi i stawia mu ocenę niedostateczną. Ocena ta nie podlega poprawie. W przypadku nieobecności nauczyciela, lub uczniów (np. wycieczka), zostaje on przesunięty na kolejną lekcję.
7. Kartkówka nie musi być zapowiadana. W przypadku stwierdzenia niesamodzielności pracy podczas sprawdzianu pisemnego nauczyciel odbiera prace uczniowi i stawia mu ocenę niedostateczną. Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie.

8. Zeszyty mają służyć uczniom jako własna pomoc przy uczeniu się treści przerabianych na lekcji. Zeszyt powinien być prowadzony systematycznie. Zeszyt oceniany jest przy odpowiedzi ustnej pod kątem wykonywanych zadań, estetyki, poprawności ortograficznej i gramatycznej.
9. Ocenę za aktywność na lekcji otrzymuje uczeń, który wzbogaca lekcje o cenne informacje uzupełniające, bierze udział w dyskusji. Czynnie uczestniczy w pracy grupowej. Bierność ucznia, nie uczestniczenia w pracy grupy, ignorowanie poleceń oznacza ocenę niedostateczną.
10. Referat i prezentacja multimedialna jest indywidualną pracą domową. Na ocenę wyższą niż dobry – uczeń wygłasza referat lub omawia prezentację z pamięci i jednocześnie dobrze orientuje się w omawianych zagadnieniach. Referat i prezentacja muszą być dobrze obudowane merytorycznie (zawierać ilustracje, podawać bibliografię itp.). Oddanie do oceny prac nie pisanych samodzielnie równa się ocenie niedostatecznej. Ocena z referatu lub prezentacji nie podlega poprawie.
11. Nauczyciel przedmiotu na początku roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych oraz sposobach sprawdzania wiedzy, jak również warunkach i trybie uzyskania oceny wyższej niż przewidywana ocena roczna.
12. O przewidywanych ocenach semestralnych i końcoworocznych nauczyciel informuje uczniów i ich rodziców najpóźniej na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej ustnie, a w formie pisemnej o prognozowanych ocenach niedostatecznych.
13. Ocena semestralna i końcoworoczna jest wypadkową ocen cząstkowych. W przypadku, kiedy uczeń nie zgadza się z proponowaną przez nauczyciela oceną, powinien przystąpić do egzaminu sprawdzającego wiedzę i umiejętności przed komisją szkolną złożoną z nauczycieli przedmiotu.
14. Obowiązuje skala ocen bieżących, semestralnych i rocznych, według skali obowiązującej w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania (WSO).

STOPIEŃ	SKRÓT LITEROWY	OZNACZENIE CYFROWE
Celujący	cel	6
Bardzo dobry	bdb	5
Dobry	db	4
Dostateczny	dst	3
Dopuszczający	dp	2
Niedostateczny	ndst	1

W ocenianiu bieżącym i śródrocznym dopuszcza się stosowanie znaków „+” lub „-” przy stopniu głównym za wyjątkiem stopni „- ndst” i „+ cel”. Znak „+” oznacza + 0,5 oceny, znak „-” oznacza – 0,25 oceny.

15. Obowiązują poniższe kryteria stopni z przedmiotu – poziom podstawowy:

a) na stopień **celujący**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń dostrzega wartości wynikające z tożsamości kulturowej, narodowej i patriotyzmu; rozumie znaczenie mediów w życiu publicznym; charakteryzuje różnorodność form uczestnictwa obywateli w życiu społecznym; zna i rozumie przemiany jakie dokonały się w Polsce w ciągu ostatnich kilkunastu lat i ich skutki,
- z zakresu **obszaru polityka** zna procedury powoływania organów władzy państwowej i tworzenia podstawowych aktów prawnych w Polsce; opisuje relacje między organami władzy państwowej; wskazuje i ilustruje zagrożenia dla demokracji; rozumie zależności pomiędzy ideologią, doktryną a programem partii politycznej,
- z zakresu **obszaru prawo** zna generacje, systemy i mechanizmy ochrony praw człowieka w Polsce i na świecie; zna procedury obowiązujące w postępowaniu cywilnym, karnym i administracyjnym,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń wskazuje na pozytywne i negatywne skutki globalizacji; określa przyczyny i konsekwencje zróżnicowanego rozwoju cywilizacyjnego we współczesnym świecie; dostrzega szanse i zagrożenia Unii wpływające z procesu integracji europejskiej,
- uczeń wyraża samodzielny, krytyczny stosunek do określonych zagadnień z wiedzy o społeczeństwie, potrafi udowodnić swoje zdanie używając odpowiedniej argumentacji, będącej efektem samodzielnie zdobytej wiedzy,

- uczeń bierze aktywny udział i odnosi sukcesy w konkursach i olimpiadach z wiedzy o społeczeństwie,
- uczeń wykorzystuje wiedzę przewidzianą do zrealizowania nie tylko w programie nauczania z wiedzy o społeczeństwie, ale również z przedmiotów pokrewnych (np. historia, język polski, wiedza o kulturze, geografia).

b) na stopień **bardzo dobry**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń dostrzega wpływ i konsekwencje konfliktów wartości w życie społeczne; opisuje, ilustrując przykładami pozytywne i negatywne zjawiska życia społecznego,
- z zakresu **obszaru polityka** porównuje historyczne i współczesne formy państw; przedstawia formy i zasady uczestnictwa obywateli w życiu publicznym,
- z zakresu **obszaru prawo** przedstawia funkcjonujące w Polsce, Europie i na świecie mechanizmy ochrony praw człowieka; charakteryzuje prawa człowieka i obywatela zapisane w Konstytucji RP,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń rozumie priorytety polityki zagranicznej i racji stanu RP; charakteryzuje główne problemy współczesnego świata,
- uczeń umiejętnie wykorzystuje wiedzę korzystając ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji,
- uczeń wykazuje aktywną postawę w trakcie zajęć oraz bierze udział w konkursach i olimpiadach z wiedzy o społeczeństwie.

c) na stopień **dobry**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń zna zasady kultury życia publicznego; określa pożądane cechy postawy prospołecznej; dostrzega aktualne problemy społeczeństwa polskiego,
- z zakresu **obszaru polityka** uczeń omawia doktryny i rodziny partii politycznych; przedstawia życie publiczne jako miejsce ścierania się różnych wartości i interesów,
- z zakresu **obszaru prawo** wymienia najważniejsze historyczne i współczesne dokumenty dotyczące praw człowieka; rozumie znaczenia praworządności,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń charakteryzuje główne problemy współczesnego świata; zna genezę, cele, struktury i sposoby działania ONZ oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych,

- uczeń samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne oraz niektóre o podwyższonej skali trudności,
- uczeń potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w trakcie lekcji źródeł informacji oraz jest aktywny w trakcie zajęć.

d) na stopień **dostateczny**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń zna zasady funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego; potrafi wskazać źródła i skutki konfliktów społecznych oraz sposoby ich rozwiązywania,
- z zakresu **obszaru polityka** uczeń opisuje antyczne i chrześcijańskie korzenie demokracji; charakteryzuje system władzy i uprawnienia obywateli w reżimach totalitarnych i autorytarnych,
- z zakresu **obszaru prawo** zna zasady stosowania prawa w życiu publicznym,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń przedstawia genezę, cele działania, struktury i sposoby działania Unii Europejskiej,
- uczeń potrafi pod kierunkiem nauczyciela korzystać z podstawowych źródeł informacji,
- uczeń potrafi wykonywać proste zadania, a jego aktywność w czasie lekcji przejawia się w niewielkim stopniu.

e) na stopień **dopuszczający**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń zna prawidłowości życia społecznego; potrafi opisać strukturę społeczeństwa polskiego i jego instytucje,
- z zakresu **obszaru polityka** uczeń zna genezę, atrybuty i funkcje państwa; wyjaśnia pojęcia: naród, patriotyzm,
- z zakresu **obszaru prawo** rozróżnia pojęcia: prawo, norma prawna, przepis prawa; omawia źródła, funkcje, dziedziny, oraz hierarchię norm prawnych,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń zna zasadnicze cele polskiej polityki zagranicznej,
- uczeń ma trudności z rozwiązywaniem zadań praktycznych i teoretycznych z zakresu wiedzy o społeczeństwie,
- uczeń nie podejmuje z własnej inicjatywy żadnych zadań, nie potrafi wyjaśnić większości pojęć oraz posiada niewielki zasób słownictwa.

f) na stopień **niedostateczny**:

- braki w wiedzy ucznia są na tyle duże, że nie roszą nadziei na ich szybkie usunięcie,

- nawet przy pomocy nauczyciela uczeń nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,
- poziom wiadomości i umiejętności ucznia uniemożliwia mu naukę w klasie programowo wyższej.

16. Obowiązują poniższe kryteria stopni z przedmiotu – poziom rozszerzony:

a) na stopień **celujący**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń dostrzega wartości wynikające z tożsamości kulturowej, narodowej i patriotyzmu; rozumie znaczenie mediów w życiu publicznym; charakteryzuje różnorodność form uczestnictwa obywateli w życiu społecznym; zna i rozumie przemiany jakie dokonały się w Polsce w ciągu ostatnich kilkunastu lat i ich skutki, ocenia funkcjonowanie instytucji społecznych w kraju i w swoim regionie,
- z zakresu **obszaru polityka** zna procedury powoływania organów władzy państwowej i tworzenia podstawowych aktów prawnych w Polsce; opisuje relacje między organami władzy państwowej; wskazuje i ilustruje zagrożenia dla demokracji; rozumie zależności pomiędzy ideologią, doktryną a programem partii politycznej, potrafi ocenić działalność polskiego parlamentaryzmu w ostatniej dekadzie,
- z zakresu **obszaru prawo** zna generacje, systemy i mechanizmy ochrony praw człowieka w Polsce i na świecie; zna procedury obowiązujące w postępowaniu cywilnym, karnym i administracyjnym, ocenia skuteczność międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń wskazuje na pozytywne i negatywne skutki globalizacji; określa przyczyny i konsekwencje zróżnicowanego rozwoju cywilizacyjnego we współczesnym świecie; dostrzega szanse i zagrożenia Unii wpływające z procesu integracji europejskiej, charakteryzuje przykłady działań wybitnych postaci na rzecz rozwoju społeczeństw,
- uczeń wyraża samodzielny, krytyczny stosunek do określonych zagadnień z wiedzy o społeczeństwie, potrafi udowodnić swoje zdanie używając odpowiedniej argumentacji, będącej efektem samodzielnie zdobytej wiedzy,
- uczeń bierze aktywny udział i odnosi sukcesy w konkursach i olimpiadach z wiedzy o społeczeństwie,

- uczeń wykorzystuje wiedzę przewidzianą do zrealizowania nie tylko w programie nauczania z wiedzy o społeczeństwie, ale również z przedmiotów pokrewnych (np. historia, język polski, wiedza o kulturze, geografia).

b) na stopień **bardzo dobry**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń dostrzega wpływ i konsekwencje konfliktów wartości w życie społeczne; opisuje, ilustrując przykładami pozytywne i negatywne zjawiska życia społecznego, ocenia historyczne formy organizacji społeczeństwa, ocenia formy spędzania wolnego czasu najkorzystniejsze dla współczesnego człowieka,
- z zakresu **obszaru polityka** porównuje historyczne i współczesne formy państw; przedstawia formy i zasady uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, ocenia szanse rozwoju idei demokracji w skali globalnej,
- z zakresu **obszaru prawo** przedstawia funkcjonujące w Polsce, Europie i na świecie mechanizmy ochrony praw człowieka; charakteryzuje prawa człowieka i obywatela zapisane w Konstytucji RP, ocenia skutki jakie mogą wynikać dla prawa krajowego po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń rozumie priorytety polityki zagranicznej i racji stanu RP; charakteryzuje główne problemy współczesnego świata, ocenia perspektywy rozwoju stosunków polski z krajami byłego Związku Radzieckiego,
- uczeń umiejętnie wykorzystuje wiedzę korzystając ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji,
- uczeń wykazuje aktywną postawę w trakcie zajęć oraz bierze udział w konkursach i olimpiadach z wiedzy o społeczeństwie.

c) na stopień **dobry**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń zna zasady kultury życia publicznego; określa pożądane cechy postawy prospołecznej; dostrzega aktualne problemy społeczeństwa polskiego, charakteryzuje różne rodzaje społeczeństw, określa przyczyny przemian organizacji społeczeństwa,
- z zakresu **obszaru polityka** uczeń omawia doktryny i rodziny partii politycznych; przedstawia życie publiczne jako miejsce ścierania się różnych wartości i interesów, charakteryzuje patologiczne formy demokracji, omawia rys historyczny konstytucji polskich,

- z zakresu **obszaru prawo** wymienia najważniejsze historyczne i współczesne dokumenty dotyczące praw człowieka; rozumie znaczenia praworządności, charakteryzuje główne zasady konstytucyjne systemu prawnego państwa,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń charakteryzuje główne problemy współczesnego świata; zna genezę, cele, struktury i sposoby działania ONZ oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, potrafi scharakteryzować stosunki polityczne i ekonomiczne Polski z sąsiadami,
- uczeń samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne oraz niektóre o podwyższonej skali trudności,
- uczeń potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w trakcie lekcji źródeł informacji oraz jest aktywny w trakcie zajęć.

d) na stopień **dostateczny**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń zna zasady funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego; potrafi wskazać źródła i skutki konfliktów społecznych oraz sposoby ich rozwiązywania, wyjaśnia proces przechodzenia społeczeństwa z jednej formy struktury społecznej na drugą, wyjaśnia znaczenie pojęć: społeczeństwo postindustrialne, globalne informacyjne masowe, otwarte,
- z zakresu **obszaru polityka** uczeń opisuje antyczne i chrześcijańskie korzenie demokracji; charakteryzuje system władzy i uprawnienia obywateli w reżimach totalitarnych i autorytarnych, omawia podstawowe zagrożenia demokracji,
- z zakresu **obszaru prawo** zna zasady stosowania prawa w życiu publicznym, omawia podstawę systemu prawnego państwa – prawo konstytucyjne i tradycje polskiego konstytucjonalizmu,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń przedstawia genezę, cele działania, struktury i sposoby działania Unii Europejskiej, wymienia wszystkie państwa z którymi graniczymy i wskazuje je na mapie,
- uczeń potrafi pod kierunkiem nauczyciela korzystać z podstawowych źródeł informacji,
- uczeń potrafi wykonywać proste zadania, a jego aktywność w czasie lekcji przejawia się w niewielkim stopniu.

e) na stopień **dopuszczający**:

- z zakresu **obszaru społeczeństwo** uczeń zna prawidłowości życia społecznego; potrafi opisać strukturę społeczeństwa polskiego i jego instytucje, wymienia współczesne formy organizacji społeczeństwa, zna znaczenie pojęć rozwój społeczny, industrializacja,
- z zakresu **obszaru polityka** uczeń zna genezę, atrybuty i funkcje państwa; wyjaśnia pojęcia: naród, patriotyzm, apartheid, dyktatura większości, legislatura,
- z zakresu **obszaru prawo** rozróżnia pojęcia: prawo, norma prawna, przepis prawa; omawia źródła, funkcje, dziedziny, oraz hierarchię norm prawnych, wymienia podstawowe źródła prawa w Polsce,
- z zakresu **obszaru Polska, Europa, świat** uczeń zna zasadnicze cele polskiej polityki zagranicznej, potrafi wyjaśnić znaczenie pojęć: racja stanu, polska racja stanu,
- uczeń ma trudności z rozwiązywaniem zadań praktycznych i teoretycznych z zakresu wiedzy o społeczeństwie,
- uczeń nie podejmuje z własnej inicjatywy żadnych zadań, nie potrafi wyjaśnić większości pojęć oraz posiada niewielki zasób słownictwa.

f) na stopień **niedostateczny**:

- braki w wiedzy ucznia są na tyle duże, że nie roszą nadziei na ich szybkie usunięcie,
- nawet przy pomocy nauczyciela uczeń nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,
- poziom wiadomości i umiejętności ucznia uniemożliwia mu naukę w klasie programowo wyższej.

oprac. M. Łabisz